Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2026)0034

Europska središnja banka – godišnje izvješće za 2025.

Rezolucija Europskog parlamenta od 10. veljače 2026. o Europskoj središnjoj banci – godišnje izvješće za 2025. (2025/2182(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir povratne informacije od 28. travnja 2025. koje je Europska središnja banka (ESB) dala kao odgovor na sadržaj Rezolucije Parlamenta o Godišnjem izvješću ESB-a za 2023.,

– uzimajući u obzir Statut Europskog sustava središnjih banaka (ESSB) i ESB-a, a posebno njegove članke 2., 15. i 21.,

– uzimajući u obzir članak 119., članak 123. stavak 1., članak 125., članak 127. stavke 1. i 2., članak 130., članak 282. stavak 2. i članak 284. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),

– uzimajući u obzir članke 3. i 13. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),

– uzimajući u obzir monetarne dijaloge s predsjednicom ESB-a Christine Lagarde od 20. ožujka 2025., 23. lipnja 2025. i 6. listopada 2025.,

– uzimajući u obzir procjenu strategije monetarne politike ESB-a za 2025.,

– uzimajući u obzir izvješće ESB-a iz 2025. o međunarodnoj ulozi eura,

– uzimajući u obzir plan ESB-a za klimu i prirodu za razdoblje 2024. – 2025.,

– uzimajući u obzir Eurostatovu procjenu inflacije od 20. kolovoza 2025. i početne procjene Eurostata od 1. listopada 2025.,

– uzimajući u obzir brifing EGOV-a iz listopada 2025. naslovljen „Turning point or continuity? The ECB’s 2025 strategy review” (Prekretnica ili kontinuitet? Revizija strategije ESB-a za 2025.) koji je

objavila Glavna uprava ESB-a za ekonomiju, transformaciju i industriju[1],

– uzimajući u obzir analizu EGOV-a iz lipnja 2025. naslovljenu „The silent hand of central banking: collateral framework” (Tiha ruka središnjeg bankarstva: kolateralni okvir) koju je objavila Glavna uprava ESB-a za ekonomiju, transformaciju i industriju[2],

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku (A10-0002/2026),

A. budući da je prema podacima Eurostata godišnja inflacija u EU-u iznosila 2,5 %, a inflacija u europodručju 2,1 % u listopadu 2025., kako je izmjereno harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena;

B. budući da su prema anketi ESB-a o očekivanjima potrošača iz listopada 2025. srednja inflacijska očekivanja i dalje iznad 2 %;

C. budući da se ciljna inflacija ESB-a s vremenom preusmjerila s referentne vrijednosti „ispod 2 %” na cilj od „ispod, ali blizu 2 %” te na simetričan cilj od 2% u srednjoročnom razdoblju;

D. budući da su mogućnost posudbe na kraju dana i kamatna stopa na novčani depozit oformile uzak kamatni koridor oko kamatne stope na glavne operacije refinanciranja;

E. budući da se okvir ESB-a u pogledu kupnje državnog duga stalno proširuje, od programa za tržišta vrijednosnih papira do programa izravnih monetarnih transakcija, programa kupnje vrijednosnih papira javnog sektora, hitnog programa kupnje zbog pandemije i instrumenta za zaštitu prijenosa[3];

F. budući da su ponovna ulaganja u okviru programa kupnje vrijednosnih papira (APP) obustavljena od srpnja 2023., a u slučaju PEPP-a od prosinca 2024., čime se uspostavlja put za smanjenje bilance ESB-a;

---

1 Brifing – „Prekretnica ili kontinuitet? Revizija strategije ESB-a za 2025.”, Europski parlament, Glavna uprava za ekonomiju, transformaciju i industriju, Odjel za kontrolu gospodarskog upravljanja i EMU-a (EGOV), listopad 2025.

2 Detaljna analiza – „The silent hand of central banking: collateral framework” (Tiha ruka središnjeg bankarstva: kolateralni okvir), Europski parlament, Glavna uprava za ekonomiju, transformaciju i industriju, EGOV, lipanj 2025.

3 Cochrane, J.H. i dr., „Crisis Cycle: Challenges, Evolution, and Future of the Euro” („Krizni ciklus: izazovi, razvoj i budućnost eura”), Princeton University Press, 2025.

G. budući da deflacija može biti benigna posljedica tehnološkog napretka;

H. budući da je člankom 123. UFEU-a i člankom 21. Statuta ESSB-a i ESB-a zabranjeno izravno monetarno financiranje država;

Upravljanje

1. podsjeća da se u članku 127. UFEU-a navodi da je „glavni cilj Europskog sustava središnjih banaka (ESSB) održati stabilnost cijena. Ne dovodeći u pitanje cilj stabilnosti cijena, ESSB podržava opće ekonomske politike u Uniji kako bi doprinio ostvarivanju ciljeva Unije utvrđenih člankom 3. Ugovora o Europskoj uniji. ESSB djeluje u skladu s načelom otvorenog tržišnog gospodarstva sa slobodnim tržišnim natjecanjem, dajući prednost učinkovitoj raspodjeli resursa te u skladu s načelima određenima člankom 119.”;

2. ističe da je statutarna neovisnost ESB-a, kako je utvrđeno u Ugovorima, preduvjet na temelju kojeg ESB može ostvariti svoj mandat održavanja stabilnosti cijena;

3. ističe da ESB polaže račune Parlamentu; naglašava da ESB mora donositi odluke bez političkog uplitanja kako bi ispunio svoj mandat; napominje da bi središnje banke trebale biti neovisne, ali ne i izolirane;

4. napominje da je transparentnost važna za jamčenje odgovornosti i da su potrebni pouzdan institucionalni koncept i mehanizmi odgovornosti; u tom smislu pozdravlja sporazume u obliku razmjene pisama između Europskog parlamenta i Europske središnje banke o strukturiranju interakcije u području središnjeg bankarstva;

5. poziva ESB da uloži napore u unapređenje instrumenata kojima se poboljšava transparentnost, kao što su referentne vrijednosti, uvid u njegove pretpostavke temeljene na modelima i procjene kretanja inflacije koje vrši Upravno vijeće;

6. pozdravlja neovisnost ESB-a, kako je utvrđena u članku 130. UFEU-a; naglašava da neovisnost zahtijeva da djelovanje ESB-a ostane apolitično;

7. podržava izjavu o solidarnosti s američkim Sustavom federalnih rezervi koju su ESB i druge središnje banke diljem svijeta podnijele, u kojoj se naglašava važnost očuvanja neovisnosti središnje banke, uz potpuno poštovanje vladavine prava i demokratske odgovornosti;

Monetarna politika

8. ističe da je glavni cilj ESB-a održavanje stabilnosti cijena, što je jedan od potrebnih uvjeta za rast, konkurentnost i gospodarsku stabilnost u Uniji;

9. izražava zabrinutost zbog visoke stope inflacije u godinama nakon pandemije bolesti COVID-19, izazvane šokovima na strani ponude; napominje da bi pravodoban povratak na stabilnost cijena u tom razdoblju bio opravdan odlukama ESB-a; poziva ESB da u svojem godišnjem izvješću temeljito analizira uzroke tih visokih stopa inflacije i izda niz preporuka za politike kako bi se iz svih budućih inflacijskih kriza izveli ispravni zaključci;

10. pozdravlja smanjenje inflacije u odnosu na stope u razdoblju 2022. – 2023. i nedavnu stabilizaciju inflacije; napominje da je ESB smanjio kamatnu stopu na depozite za 200 baznih bodova između lipnja 2024. i lipnja 2025.; prima na znanje kontinuirani rizik od ponovnog porasta inflacije; naglašava da bi daljnji koraci prema ublažavanju monetarne politike trebali biti razboriti, temeljeni na podacima i vođeni stabilnošću cijena;

11. izražava zabrinutost zbog visokih troškova života, s obzirom na to da su cijene hrane i energije u Europi porasle od pandemije bolesti COVID-19; napominje da je cijena obroka u europodručju 2025. bila u prosjeku za trećinu viša nego prije pandemije[4] te da je to posebno utjecalo na kućanstva s niskim prihodima;

12. posebno ističe potencijalno narušavajući učinak geopolitičke nesigurnosti, rizika za energetsku sigurnost i poremećaja u trgovini na kretanja cijena;

13. poziva ESB da procjenjuje prikladnost svojeg simetričnog cilja, uzimajući u obzir i kvalitativne faktore; prima na znanje procjenu strategije monetarne politike za 2025. i potiče ESB da periodično provodi takve procjene;

14. naglašava da su ESB-ovi programi kupnje nekonvencionalni alati monetarne politike koji imaju nuspojave; posebno napominje da programi kupnje imovine mogu iskriviti cjenovne signale; napominje da je ESB tek vrlo postupno počeo smanjivati svoju bilancu; podržava ESB u daljnjem smanjenju njegove izravne uloge u kupnji vrijednosnih papira; potiče ESB da postupno ukine svoje programe kupnje državnih obveznica; žali zbog učinka fiskalnog položaja na ispunjavanje primarnog mandata ESB-a;

15. žali zbog toga što su programi kratkoročnog kreditiranja ESB-a u velikoj mjeri zamijenili privatno međubankovno tržište financiranja od financijske krize 2008.; poziva ESB da bankama ne isplaćuje kamatne stope na depozite koje su iznad tržišnih stopa jer je to u suprotnosti s načelom otvorenog tržišnog gospodarstva sa slobodnim tržišnim natjecanjem i da ukloni sve prepreke koje ometaju oporavak kratkoročnih neosiguranih međubankovnih tržišta;

---

4 Blog Europske središnje banke, „When groceries bite, the role of food prices for inflation in the euro area“ (Kad namirnice poskupe – uloga cijena hrane u inflaciji u europodručju), 25. rujna 2025.

16. ističe da je važno zajamčiti visoke standarde kad je riječ o zahtjevima kvalitete koji se odnose na kolaterale u ugovorima o pozajmljivanju s ESB-om; prepoznaje da se standardi za kolaterale mogu koristiti kao alat za transmisiju monetarne politike;

17. podržava ESB u njegovim naporima da u svrhu reprezentativnosti i usporedivosti među zemljama europodručja u svoje praćenje indeksa cijena uključi stambene objekte u kojima stanuju vlasnici, ovisno o usklađenom, metodološki pouzdanom pristupu;

Sekundarni cilj: pružanje potpore općim gospodarskim politikama u Uniji

18. primjećuje da ESB, u skladu s člankom 127. stavkom 1. UFEU-a, mora podržavati opće ekonomske politike u Uniji kako bi doprinio ostvarivanju ciljeva Unije utvrđenih člankom 3. UEU-a sve dok je njegova predanost stabilnosti cijena nepromijenjena;

19. podsjeća da je Eurosustav izgrađen na načelu monetarne dominacije;

20. ističe, u kontekstu ekonomske i monetarne unije i okvira gospodarskog upravljanja EU-a, važnost zdravih i održivih javnih financija u suočavanju s okruženjem visokih kamatnih stopa, dopunjavanju napora ESB-a da zadrži nisku inflaciju, održavanju stabilnog gospodarstva i održavanju otpornosti na buduće gospodarske i financijske šokove;

21. prima na znanje različita salda u sustavu TARGET2 koja proizlaze iz prekograničnih transakcija; prima na znanje potencijalne rizike da salda u sustavu TARGET2 postanu strukturna i predlaže da se uzmu u obzir nemonetarne prilagodbe politike;

22. ističe da bi ESB trebao razmatrati samo potencijalne učinke klimatskih promjena sa stajališta stabilnosti cijena te u okviru svojeg mandata;

23. konstatira da je koncept tržišne neutralnosti povezan s načelom „otvorenog tržišnog gospodarstva sa slobodnim tržišnim natjecanjem”; poziva ESB da se, poštujući svoju neovisnost, pozabavi nefunkcioniranjem tržišta i osigura učinkovitu raspodjelu resursa u dugoročnom razdoblju, istodobno zadržavajući najvišu moguću razinu apolitičnosti i poštujući načelo neutralnosti tržišta; ističe da se takve odluke ne smiju donositi nauštrb postizanja mandata ESB-a;

24. konstatira da monetarne politike ESB-a usmjerene na ispunjavanje njegove glavne zadaće podliježu procjeni proporcionalnosti;

Ostali aspekti

25. podsjeća da je ravnopravan pristup platnim uslugama ključan za sudjelovanje u gospodarskom životu; ističe da bi sve veća digitalizacija plaćanja, ako se prepusti isključivo privatnim akterima i

akterima izvan EU-a, mogla rezultirati novim oblicima isključivanja i za korisnike i za trgovce; naglašava da bi digitalni euro na internetu i bez interneta trebao doprinijeti zaštiti univerzalnog pristupa plaćanjima i širokom prihvaćanju od strane trgovaca diljem EU-a, uz potpuno poštovanje standarda privatnosti i zaštite podataka;

26. pozdravlja tekuće rasprave o digitalnom euru; naglašava da je, u kontekstu povećane geopolitičke nesigurnosti i prekomjerne ovisnosti o platnim infrastrukturama izvan EU-a, uvođenje digitalnog eura, osmišljenog kao dopuna gotovinskim i privatnim bankarskim uslugama, ključno za jačanje monetarne suverenosti EU-a, smanjenje fragmentacije plaćanja malih vrijednosti i pružanje potpore integritetu i otpornosti jedinstvenog tržišta;

27. pozdravlja tekuće kratkoročne (Pontes) i dugoročne (Appia) projekte u području tehnologije decentraliziranog vođenja evidencije transakcija za veleprodajnu namiru u novcu središnje banke;

28. naglašava da je važno zadržati ulogu gotovine; prima na znanje aktualne rasprave o prijedlogu o zakonskom sredstvu plaćanja;

29. poziva ESB da pojača praćenje kriptoimovine, kao što su stabilne kriptovalute;

30. podržava ESB u njegovim naporima da vodi računa o međunarodnoj ulozi eura, među ostalim s pomoću dostatnih valutnih zamjena i linija za repo ugovore;

31. pozdravlja Republiku Bugarsku koja od 1. siječnja 2026. postaje 21. članica europodručja;

32. izražava zabrinutost zbog privremenog prekida rada sustava ESB-a za bruto namiru u stvarnom vremenu T2 i T2S u veljači 2025.; poziva ESB da pomno prati i osigura pravilno funkcioniranje sustava za namiru;

33. izražava zabrinutost zbog uzastopnih gubitaka koje je ESB pretrpio 2023. i 2024. zbog kamatnog rizika; napominje da ti gubici nisu ugrozili operativnu sposobnost Eurosustava za provođenje monetarne politike;

34. podržava ulogu ESB-a u promicanju financijske stabilnosti u okviru jedinstvenog nadzornog mehanizma i funkciju ESB-a kao zajmodavca u krajnjoj nuždi solventnih institucija, na temelju dobrog kolaterala i po odvraćajućim stopama, kako bi se zaštitila likvidnost i povjerenje tijekom kriza;

35. podržava napore ESB-a da poboljša financijsku pismenost u EU-u;

36. pozdravlja predanost ESB-a naporima za pojednostavnjenje, primjerice osnivanjem radne skupine ESB-a na visokoj razini za pojednostavnjenje; ističe potrebu za visokim stupnjem ambicije u

radu i daljnjem postupanju radne skupine te pozdravlja detaljne rasprave ESB-a s Parlamentom;

37. poziva ESB da potiče otvoren i konstruktivan interni dijalog; poziva na daljnje poboljšanje okvira za predstavljanje zaposlenika i internog okvira ESB-a za prijavljivanje nepravilnosti;

38. ponavlja da bi kandidature za Izvršni odbor ESB-a trebale biti rodno uravnotežene, utemeljene na kriterijima zasluga i sposobnosti, s popisima kandidata koji su ušli u uži izbor podnesenima Parlamentu, te da bi osobe svih rodova trebale imati jednake mogućnosti da budu guverneri svojih nacionalnih središnjih banaka;

39. poziva ESSB da nastavi i ojača svoje dijaloge s nacionalnim parlamentima, za koje smatra da bi ojačali legitimnost i politike ESSB-a;

°

° °

40. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.